

MINISTERSTWO ROZWOJU
DEPARTAMENT EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Sprawozdanie z wdrażania Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w 2015 r.

Kwiecień 2016 r.

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

SPIS TREŚCI

1	IDENTYFIKACJA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z WDRAŻANIA.....	3
2	PRZEGLĄD WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO.....	4
3	WDRAŻANIE OSI PRIORYTETOWEJ	6
3.1	Przeгляд wdrażania.....	6
3.2	Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu	9
3.3	Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania	10
3.4	Dane finansowe	10
4	PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH EWALUACJI.....	11
5	INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA INICJATYWY NA RZECZ ZATRUDNIENIA LUDZI MŁODYCH	14
6	KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA	17
	<i>6.a Kwestie mające wpływ na wykonanie programu i podjęte działania</i>	<i>17</i>
	<i>6.B Ocena, czy postępy poczynione w zakresie celów pośrednich są wystarczające, aby zapewnić ich realizację, wskazanie wszelkich podjętych lub planowanych działań naprawczych.</i>	<i>18</i>
7	STRESZCZENIE PODAWANE DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ	20
8	SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	22
9	DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH	22
10	POSTĘPY W PRZYGOTOWANIU I WDRAŻANIE DUŻYCH PROJEKTÓW I WSPÓLNYCH PLANÓW DZIAŁANIA 22	
10.1	Duże projekty.....	22
10.2	Wspólne plany działania.....	22
11	SZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA MAJĄCE NA CELU PROMOWANIE RÓWNOUPRAWNIENIA PŁCI ORAZ ZAPOBIEGANIE DYSKRYMINACJI, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, I ROZWIĄZANIA WDROŻONE, ABY ZAPEWNIĆ WŁĄCZENIE PUNKTU WIDZENIA PŁCI DO PROGRAMÓW OPERACYJNYCH I OPERACJI.....	23

1 IDENTYFIKACJA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z WDRAŻANIA

CCI	2014PL05M9OP001
Nazwa programu	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)
Wersja	2015.0
Rok sprawozdawczy	2015
Data zatwierdzenia sprawozdania przez Komitet Monitorujący	

2 PRZEGLĄD WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) został zatwierdzony przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. Na koniec 2015 r. PO WER był najbardziej zaawansowanym pod względem stopnia wykorzystania alokacji programem realizowanym w Polsce ze środków EFS w perspektywie 2014-2020. Poniżej przedstawiono najważniejsze informacje na temat jego realizacji w latach 2014-2015.

W 2014 r. powołano Prekomitet Monitorujący, który zatwierdził kryteria dla pierwszych projektów realizowanych od 2014 r., a od 2015 r. swoją działalność rozpoczął Komitet Monitorujący (KM) PO WER. Do końca 2015 r. odbyło się 6 posiedzeń Komitetu, podczas których przyjmowane były uchwały w sprawie zatwierdzenia szczegółowych kryteriów wyboru projektów dla poszczególnych konkursów lub projektów pozakonkursowych. 30 marca 2015 r. KM przyjął ogólne **kryteria wyboru projektów** konkursowych i pozakonkursowych oraz **systematykę kryteriów wyboru projektów**. Na kolejnych posiedzeniach KM przyjął uchwały dot. zatwierdzenia **szczegółowych kryteriów wyboru projektów zawartych w Rocznych Planach Działania (RPD) na 2015 r. oraz dla części działań zaplanowanych na 2016 r.**

Przed zatwierdzeniem PO WER przez KE, w 2014 r. rozpoczęto realizację projektów wdrażanych przez Komendę Główną Ochotniczych Hufców Pracy, adresowanych do młodzieży NEET w wieku 15-24 lata (oś I PO WER). Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami oraz w trudnej sytuacji materialnej uruchomiono również w projektach realizowanych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji (oś IV PO WER).

Do końca 2015 r. ogłoszono 96 naborów na 825,5 mln EUR, w tym **38 naborów w trybie konkursowym na kwotę 317,3 mln EUR**, z których zakończono 31. Najwięcej konkursów, tj. 20, na kwotę 120,3 mln EUR, ogłoszono w Osi I. W Osi I nabory dotyczyły zwiększania szans osób młodych na rynku pracy poprzez ich aktywizację społeczno-zawodową. W Osi II ogłoszono konkursy dot. szkoleń władz i pracowników JST zwiększających wiedzę nt. systemu tworzenia miejsc opieki dla dzieci do lat 3, wypracowania rekomendacji dot. zwiększenia trafności oferty aktywizacyjnej osób młodych oraz wypracowania narzędzia służącego ocenie jakości usług Publicznych Służb Zatrudnienia dot. pracy cudzoziemców. Konkursy dotyczyły też działań edukacyjnych na rzecz pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, wdrożenia usprawnień organizacyjnych w jednostkach pomocy społecznej, identyfikacji barier we wdrażaniu Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, stworzenia narzędzia weryfikacji rozwiązań dot. deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Uruchomiono też konkurs na wzmocnienie procesu konsultacji społecznych w obszarze planowania i zagospodarowania przestrzennego. Konkursy ogłoszone w Osi III dotyczyły m. in. podnoszenia kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym. W Osi IV konkursy dot. inkubacji innowacji społecznych, mobilności ponadnarodowej ukierunkowanej na aktywizację zawodową osób młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz programów stypendialnych i mobilności ponadnarodowej dla osób zaangażowanych w kreowanie polityk publicznych.

Ocenę formalną przeszło 2,6 tys. wniosków o dofinansowanie na kwotę 1,1 mld EUR, w tym ok. 975 mln EUR dofinansowania UE. **Podpisano 372 umowy na 356,6 mln EUR** (318,3 mln EUR dofinansowania UE), co stanowi ok. **7% alokacji** PO WER. Najwięcej umów podpisano w Osi I – 358 (96% wszystkich umów). Z uwagi na znaczące zaawansowanie wdrażania Osi I, **najwięcej projektów realizowały powiatowe urzędy pracy**. Łącznie jednostki samorządu terytorialnego realizowały 340 projektów (ponad 90% umów). Na pozostałe grupy beneficjentów, tj. organy władzy i administrację rządową, sektor pozarządowy oraz przedsiębiorstwa przypadało od 12 do 13 projektów. Ze względu na niewielki udział firm w ogólnej liczbie beneficjentów, dominowały podmioty zaliczane do administracji publicznej.

W 2015 r. realizowano **18 projektów o zasięgu ogólnokrajowym**. Pozostałe projekty realizowano w poszczególnych województwach, spośród których najwięcej, tj. ponad 30 projektów, na Mazowszu, w Małopolsce, Wielkopolsce i na Śląsku. Pod względem wartości umów dominowało woj. małopolskie, w którym łączna wartość projektów wyniosła 28,8 mln EUR. Najmniej projektów w ujęciu liczbowym i wartościowym realizowano w woj. opolskim (11 projektów na 4,1 mln EUR).

Zatwierdzono **wnioski o płatność na 56,4 mln EUR**. Niemniej jednak, ze względu na brak desygnacji, środki te nie były certyfikowane do KE.

Do końca 2015 r. wsparciem objęto **122,9 tys. osób**, w większości **bezrobotnych**, którzy uzyskali wsparcie w Osi I *Osoby młode na rynku pracy* – **110,6 tys. osób** (90% wszystkich uczestników). W projektach wzięło udział też **11,1 tys. osób biernych zawodowo** (9%) – w Osi I były to osoby z kategorii NEET, a w Osi IV *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* – uczniowie i absolwenci szkół zawodowych oraz studenci pobierający stypendia socjalne lub osoby z niepełnosprawnościami. Wśród biernych zawodowo **4,1 tys. to osoby nieuczestniczące w kształceniu lub szkoleniu**. Ponadto, w Osi IV wsparto też **1,2 tys. osób pracujących** (1%) – byli to głównie nauczyciele i kadra szkolna. Wśród uczestników projektów **przeważały osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym – 72,4 tys. osób**.

Spośród uczestników projektów, **17,9 tys. osób żyje w gospodarstwach bez osób pracujących**, a 7,6 tys. w gospodarstwach składających się z jednej osoby dorosłej i dzieci pozostających na utrzymaniu. W projektach do końca 2015 r. wzięło udział **3,2 tys. osób z niepełnosprawnościami**. **61,8 tys. uczestników pochodziło z obszarów wiejskich**, co stanowi ponad połowę wszystkich osób.

W rezultacie udziału w projekcie **46,6 tys. osób znalazło pracę**, a ok. **1,5 tys. osób podjęło kształcenie lub szkolenie**. Dzięki udziałowi w projektach **7,5 tys. osób uzyskało kwalifikacje**, z czego 6,2 tys. to bezrobotni, 1,3 tys. to osoby bierne zawodowo. 23,1 tys. osób w niekorzystnej sytuacji społecznej po udziale w projektach EFS rozpoczęło poszukiwanie pracy, brało udział w kształceniu lub szkoleniu, zdobyło kwalifikacje lub zatrudnienie (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek). Szczegółowe informacje dotyczące rezultatów wsparcia *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych* (dalej: Inicjatywa) zawarto w części 5 sprawozdania.

W PO WER przewidziano wsparcie podmiotów ekonomii społecznej za pomocą **zwrotnych instrumentów finansowych**, w tym rozszerzenie oferty pożyczkowej uruchomionej w PO KL i realizację nowej oferty wsparcia zwrotnego (reporęczenia). W 2015 r. powołano Zespół ds. instrumentów finansowych (IF) PO WER, który pracował nad założeniami wdrażania IF w PO WER, w szczególności koncepcji uruchomienia projektu Banku Gospodarstwa Krajowego jako menedżera funduszu funduszy. Zawarcie umowy o dofinansowanie z BGK zaplanowano na I poł. 2016 r.

3 WDRAŻANIE OSI PRIORYTETOWEJ

3.1 PRZEGLĄD WDRAŻANIA

NR IDENTYFIKACYJNY	Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
	Oś I Osoby młode na rynku pracy	<p>Realizacja osi I PO WER ma na celu wsparcie osób w wieku 15-29 lat, które pozostają bez pracy oraz nie kształcą się ani nie szkolą. Wsparcie realizowane jest zarówno ze środków <i>Inicjatywy</i>, jak i EFS. Realizowane działania koncentrują się na aktywizacji zawodowej i zwiększaniu szans młodych ludzi na rynku pracy np. poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz mobilności międzysektorowej i geograficznej, uzupełnienie braków kompetencyjnych, zdobycie doświadczenia zawodowego. Na realizację wsparcia przewidziane są środki w wysokości blisko 2,04 mld EUR, w tym ponad 549,4 mln EUR w ramach <i>Inicjatywy</i>.</p> <p>Do końca 2015 r. ogłoszono 39 naborów, w tym 20 w trybie konkursowym na kwotę blisko 120,3 mln EUR oraz 19 w trybie pozakonkursowym na blisko 268,4 mln EUR.</p> <p>Najwięcej naborów (19, na kwotę blisko 108,5 mln EUR) ogłoszono w Działaniu 1.2 jako konkursy wojewódzkich urzędów pracy. W Działaniu 1.1 – realizowanym przez powiatowe urzędy pracy w trybie pozakonkursowym – ogłoszono 17 naborów na kwotę 241 mln EUR, natomiast w Działaniu 1.3, które koncentruje się na wsparciu osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ogłoszono 3 nabory na kwotę ponad 39,1 mln EUR.</p> <p>Do końca 2015 r. ocenę formalną przeszło 2,2 tys. wniosków o dofinansowanie na kwotę blisko 747,6 mln EUR. Podpisano 365 umów na kwotę blisko 250,8 mln EUR, co stanowi 12,3% alokacji Osi I. Najwięcej umów (339) podpisano w Działaniu 1.1 z powiatowymi urzędami pracy.</p> <p>W ramach zawartych umów zatwierdzono 371 wniosków o płatność na kwotę ponad 63,5 mln EUR, co stanowi 3,1% alokacji Osi I. Większość wniosków (369) pochodziła z projektów realizowanych w Działaniu 1.1.</p> <p>W 2015 r. nie zidentyfikowano istotnych problemów w realizacji Osi I.</p>
	Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	<p>Realizacja osi II PO WER ma na celu wdrożenie reform systemów i struktur w obszarach polityk publicznych kluczowych z punktu widzenia strategii <i>Europa 2020</i> i krajowych programów reform. W Osi II zaplanowano realizację działań należących do wszystkich czterech celów tematycznych EFS. Na działania realizowane w osi II</p>

		<p>przewidziana jest alokacja: 877,7 mln EUR.</p> <p>Do końca 2015 r. ogłoszono 32 nabory, w tym 9 w trybie konkursowym na kwotę 23,5 mln EUR i 23 w trybie pozakonkursowym na 62,9 mln EUR. Najwięcej naborów (13, na kwotę 18 mln EUR) ogłoszono w działaniach nakierowanych na usprawnienie funkcjonowania administracji. W obszarze edukacji ogłoszono 9 naborów na 14,5 mln EUR, w obszarze włączenia społecznego – 7 naborów na 49,2 mln EUR, a w obszarze rynku pracy – 3 nabory na 4,6 mln EUR.</p> <p>Do końca 2015 r. ocenę formalną przeszło 95 wniosków o dofinansowanie na kwotę 96,8 mln EUR, w tym 90,8 mln EUR dofinansowania UE. Podpisano 6 umów o wartości 3 mln EUR (2,8 mln EUR dofinansowania UE), tj. 0,3% alokacji Osi II. Wszystkie umowy zostały podpisane w Działaniu 2.19 <i>Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego</i> z organami administracji publicznej. Projekty przyczynią się m.in. do wypracowania założeń budowy systemu monitorowania procesów przestrzennych, uruchomienia systemu rejestracji w obszarze charakterystyki energetycznej budynków, opracowania programów szkoleniowych dot. planowania przestrzennego, opracowania projektu planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich. W ramach zawartych umów nie zatwierdzono wniosków o płatność do końca 2015 r.</p>
	<p>Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju</p>	<p>W osi III PO WER wsparcie skierowane jest do studentów i uczelni wyższych w celu dostosowania edukacji na tym poziomie do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa. Alokacja na oś wynosi 1,25 mld EUR. Realizowane są tu projekty dot. podniesienia kompetencji studentów i kadr uczelni, rozwoju międzynarodowych programów kształcenia, czy wsparcia zmian organizacyjnych w szkolnictwie wyższym.</p> <p>Do końca 2015 r. ogłoszono 7 naborów, w tym 4 konkursy na 125 mln EUR i 3 w trybie pozakonkursowym na 35,2 mln EUR. Najwięcej naborów (4, na 133,5 mln EUR) ogłoszono w Działaniu 3.1, nakierowanym na podnoszenie kompetencji osób kształcących się na poziomie wyższym. W pozostałych Działaniach ogłoszono po jednym naborze – w obszarze zwiększenia jakości i efektywności kształcenia na studiach doktoranckich (Działanie 3.2) na 1,2 mln EUR, w zakresie poprawy dostępności międzynarodowych programów kształcenia dla osób uczestniczących w edukacji wyższej (Działanie 3.3) na 2 mln EUR oraz w obszarze wsparcia zmian organizacyjnych i podniesienia kompetencji kadr w systemie szkolnictwa wyższego (Działanie 3.4) na 23,6 mln EUR.</p> <p>Ocenę formalną przeszły 53 wnioski o dofinansowanie na kwotę 43,7 mln EUR, w tym 36,9 mln EUR dofinansowania UE. Podpisano 1 umowę w Działaniu 3.3 o wartości dofinansowania 2 mln EUR (1,7 mln EUR dofinansowania UE), co stanowi 0,2% alokacji na oś III. Projekt ten dotyczy wsparcia wybitnie uzdolnionych studentów</p>

		<p>w rozwoju ich aktywności naukowej, innowacyjności i kreatywności poprzez umożliwienie im uczestnictwa w międzynarodowych konkursach lub zawodach.</p> <p>W ramach zawartych umów nie zatwierdzono wniosków o płatność.</p> <p>Do końca 2015 r. nie zidentyfikowano istotnych problemów w realizacji osi III.</p>
	Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	<p>Realizacja osi IV PO WER ukierunkowana jest na wsparcie innowacji społecznych oraz mobilności i współpracy ponadnarodowej. W tej osi przewidziano realizację wszystkich priorytetów inwestycyjnych określonych w celach tematycznych 8-11. Na działania realizowane w osi IV przewidziane są środki w wysokości 711,4 mln EUR.</p> <p>Do końca 2015 r. ogłoszono 11 naborów, w tym 5 w trybie konkursowym na kwotę 48,5 mln EUR oraz 6 w trybie pozakonkursowym na 78,8 mln EUR. Najwięcej naborów (8, na kwotę 101 mln EUR) zostało ogłoszonych w Działaniu 4.2 <i>Programy mobilności ponadnarodowej</i> w zakresie działań przyczyniających się do wzmocnienia kompetencji zawodowych i kluczowych osób z wykorzystaniem programów mobilności ponadnarodowej. W Działaniu 4.1 <i>Innowacje społeczne</i> ogłoszono 1 nabór na kwotę 5,7 mln EUR, a w Działaniu 4.3 <i>Współpraca ponadnarodowa</i> ogłoszono – 2 nabory na łączną kwotę 20,7 mln EUR.</p> <p>Do końca 2015 r. ocenę formalną przeszło 214 wniosków o dofinansowanie na kwotę 169,9 mln EUR. Podpisano 5 umów o wartości dofinansowania 78,2 mln EUR, co stanowi 11% alokacji przewidzianej na realizację osi IV. Wszystkie umowy zostały podpisane w Działaniu 4.2 z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji. Projekty te wspierają m.in. mobilność kadry edukacji szkolnej, zagraniczne staże dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych, mobilność studentów oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego. Głównym celem tych projektów jest podniesienie kompetencji zawodowych i kluczowych osób biorących udział w mobilnościach ponadnarodowych. Realizowane projekty obejmują swoim zasięgiem cały kraj.</p> <p>W ramach zawartych umów nie zatwierdzono jeszcze wniosków o płatność.</p> <p>Do końca 2015 r. nie zidentyfikowano istotnych problemów w realizacji osi IV.</p>
	Oś V Wsparcie dla obszaru zdrowia	<p>Projekty realizowane w osi V PO WER służą rozwojowi programów profilaktyki zdrowotnej, ułatwianiu dostępu do niedrogich usług zdrowotnych wysokiej jakości oraz poprawie kształcenia na kierunkach medycznych. Alokacja osi V wynosi 357,4 mln EUR. Skala oddziaływania przedsięwzięć w tej osi ma wymiar ogólnopolski.</p>

		<p>Do końca 2015 r. ogłoszono 5 naborów w trybie pozakonkursowym na kwotę 33,6 mln EUR. Najwięcej naborów (2, na 9,7 mln EUR) zostało ogłoszonych w Działaniu 5.2, nakierowanym na wdrożenie działań projakościowych w systemie ochrony zdrowia. W pozostałych Działaniach ogłoszono po jednym naborze – w zakresie programów profilaktycznych dotyczących chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy (Działanie 5.1) na 236 tys. EUR, w obszarze poprawy jakości kształcenia wyższego na kierunkach medycznych (Działanie 5.3) na 2,5 mln EUR oraz w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych i kwalifikacji kadr medycznych (Działanie 5.4) na 21,2 mln EUR.</p> <p>Do końca 2015 r. ocenę formalną przeszło 5 wniosków o dofinansowanie na kwotę 33,6 mln EUR, w tym 28,3 mln EUR dofinansowania UE. Podpisano 2 umowy o wartości 22,6 mln EUR (19,1 mln EUR dofinansowania UE), co stanowi 6,3% alokacji osi V. Projekt realizowany w Działaniu 5.2 dotyczy opracowania modeli zintegrowanej/koordynowanej opieki zdrowotnej dla Polski, w ramach przygotowania, przetestowania i wdrożenia do systemu opieki zdrowotnej organizacji opieki koordynowanej. Projekt z Działania 5.4 dotyczy natomiast rozwoju kształcenia specjalizacyjnego lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych kraju.</p> <p>W ramach zawartych umów nie zatwierdzono jeszcze wniosków o płatność.</p> <p>Do końca 2015 r. nie zidentyfikowano istotnych problemów w realizacji osi V.</p>
	<p>Oś VI Pomoc Techniczna</p>	<p>Wdrażanie VI osi priorytetowej – pomoc techniczna PO WER na lata 2014-2020 następuje poprzez realizację projektów pomocy technicznej, przyjętych do realizacji przez Instytucję Zarządzającą oraz zgodnie z rocznymi umowami o dofinansowanie projektu pomocy technicznej.</p> <p>Alokacja PT PO WER określona jest na lata 2014-2018 i wynosi 65 421 239 Euro, natomiast na lata 2019-2023 zostanie określona w terminie do 31 marca 2018 r.</p> <p>Do końca 2015 r. nie zostały udostępnione wszystkie funkcjonalności dedykowanego pomocy technicznej systemu informatycznego, w związku z tym nie był możliwy eksport danych do centralnego systemu teleinformatycznego.</p>

3.2 WSPÓLNE WSKAŹNIKI I WSKAŹNIKI SPECYFICZNE DLA PROGRAMU

Tabela 2A. Wspólne wskaźniki rezultatu dla EFS (ze względu na oś priorytetową, priorytet inwestycyjny i kategorię regionu) – w załączeniu

Tabela 2B. Wskaźniki rezultatu dla Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych według osi priorytetowej lub części osi priorytetowej (art. 19 ust. 3, załącznik I i II do rozporządzenia w sprawie EFS) – w załączeniu

Tabela 2C. Wskaźniki rezultatu specyficzne dla programu w odniesieniu do EFS (w stosownych przypadkach według osi priorytetowej, priorytetu inwestycyjnego i kategorii regionu); ma zastosowanie także do osi priorytetowej „Pomoc techniczna” – w załączeniu

Tabela 4A. Wspólne wskaźniki produktu dla EFS (według osi priorytetowej, priorytetu inwestycyjnego i kategorii regionu) – w załączeniu

Tabela 4B. Specyficzne dla programu wskaźniki produktu dla EFS (według osi priorytetowej, priorytetu inwestycyjnego i kategorii regionu; ma zastosowanie także do osi priorytetowych „Pomoc techniczna” – o ile jest finansowania z EFS) – w załączeniu

3.3 CELE POŚREDNIE I KOŃCOWE OKREŚLONE W RAMACH WYKONANIA

Nie dotyczy sprawozdania za 2015 r.

3.4 DANE FINANSOWE

Tabela 6. Informacje finansowe na poziomie osi priorytetowej i programu określone w tabeli 1 załącznika II do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1011/20141 [wzór przekazywania danych finansowych] – w załączeniu

Tabela 7. Kumulatywny podział danych finansowych według kombinacji kategorii interwencji dla EFRR, EFS i Funduszu Spójności (art. 112 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013), (jak określono w tabeli 2 załącznika II do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1011/2014 [wzór do celów przedkładania danych finansowych]) – w załączeniu

Tabela 8. Wykorzystanie finansowania krzyżowego (dotyczy wszystkich PO, w których może występować finansowanie krzyżowe) – w załączeniu

¹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi (Dz.U. L 286 z 30.9.2014, s. 1).

4 PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH EWALUACJI

W 2014 r. zrealizowano badanie ewaluacyjne pn. **Ocena ex-ante instrumentów finansowych w zakresie wsparcia podmiotów ekonomii społecznej i osób młodych**. Badanie było realizowane w okresie listopad 2013-luty 2014 na zlecenie Ministerstwa przez konsorcjum firm: Instytut Badań Strukturalnych i Coffey International Development Sp. z o.o. Wyniki przeprowadzonego badania wskazały, iż w odniesieniu do podmiotów ekonomii społecznej blisko 58% przedsiębiorstw społecznych poniosło w 2013 r. wydatki rozwojowe lecz zaledwie 10% sfinansowało je za pomocą kredytu lub pożyczki. Jedną z poważniejszych barier dla rozwoju tych przedsiębiorstw jest dostęp do kapitału. Brak środków finansowych w minionym roku uniemożliwił realizację zaplanowanych działań rozwojowych 46% przedsiębiorstw społecznych. Przeprowadzona ewaluacja pozwoliła stwierdzić, iż istniejąca oferta instytucji finansowych jest niedostosowana do potrzeb podmiotów ekonomii społecznej. Wynika to z niewielkiej liczby przedsiębiorstw społecznych oraz ich małej wiarygodności dla tych instytucji. Luka niezrealizowanych wydatków rozwojowych organizacji pozarządowych wyniosła w 2013 roku 655 mln zł. Doświadczyło jej w 2013 roku 2,5 tys. NGO. Natomiast luka finansowa rozumiana jako brak uzyskania kredytu lub pożyczki zarówno przez organizacje pozarządowe, jak i przez spółdzielnie socjalne, wyniosła w 2013 roku 51,3 mln zł. W odniesieniu do osób młodych wyniki badania wskazały, iż niemal 40% starających się o finansowanie zewnętrzne go nie otrzymuje. Przeciętna wysokość nieuzyskanego kredytu/pożyczki wynosi ok. 35 tys. zł. W ramach badania stwierdzono występowanie zapotrzebowania na zwiększenie dostępu do finansowania zewnętrznego w formie zwrotnej, dla osób młodych, które nie mogą go uzyskać na komercyjnych zasadach. Poza wsparciem finansowym istnieje jednak w szczególności w odniesieniu do tej grupy osób zapotrzebowanie na doradztwo, wychodzące poza początkowy etap prowadzenia działalności gospodarczej. Oszacowana luka finansowa osób młodych (18-29 lat) rozpoczynających działalność gospodarczą wyniosła w 2013 roku 134 mln zł i dotyczyła ok. 3,8 tys. osób. Szacuje się również, iż ze względu na zmiany demograficzne, wartość ta będzie maleć w kolejnych latach. Wszystkie wnioski z niniejszego badania były wdrażane na bieżąco podczas planowania interwencji dotyczącej instrumentów finansowych, m.in. posłużyły do odsunięcia w czasie decyzji o uruchomieniu IF w PO WER dla osób młodych w związku z powstaniem z Funduszu Pracy programu „Wsparcie w starcie”.

W 2015 roku IZ PO WER zrealizowała następujące badania ewaluacyjne:

- **Ocena ex ante ryzyka dla zastosowania instrumentów finansowych o charakterze gwarancyjnym oferowanych podmiotom ekonomii społecznej w ramach PO WER** – badanie zrealizowane w okresie kwiecień–październik 2015 roku przez firmę PAG Uniconsult. **Realizacja badania była niezbędna do wyliczenia współczynnika mnożnikowego między kwotą wkładu ze środków PO WER przeznaczoną na pokrycie spodziewanych i niespodziewanych strat z nowych pożyczek lub innych instrumentów podziału ryzyka, które mają być pokryte z gwarancji a wartością odpowiednich wypłaconych nowych pożyczek lub innych instrumentów podziału ryzyka** (obowiązek wynikający z art. 8 rozporządzenia delegowanego KE nr 480/2014). W efekcie przeprowadzonych badań i analiz oraz eksperckiej oceny, ewaluator zaproponował uruchomienie w Działaniu 2.9 *Rozwój ekonomii społecznej* trzech instrumentów poręczeniowych, skierowanych do podmiotów ekonomii społecznej (PES): poręczenia mikro, poręczenia mikro+ oraz reporęczenia, szczegółowo definiując ich parametry. Poza tym, przeanalizowano możliwości zastosowania w PO WER innowacyjnych instrumentów finansowych typu social venture capital. W wyniku realizacji badania oszacowana została alokacja w ramach PO WER, która ma posłużyć finansowaniu zwrotnemu sektora ekonomii społecznej. Dodatkowo, ewaluacja pozwoliła na ocenę użyteczności wsparcia finansowego w postaci instrumentów zwrotnych zaoferowanych dotychczas w Polsce PES ze środków publicznych (w tym w ramach Działania 1.4. Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej PO KL) i nielicznych prywatnych inicjatyw/projektów. 30 października 2015 r. odbyło się pierwsze spotkanie Zespołu ds. instrumentów finansowych PO WER 2014-2020, w trakcie którego zaprezentowano m.in. wyniki przedmiotowego

badania, a także przedyskutowano kształt instrumentów poręczeniowych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej zdefiniowanych w oparciu o wyniki tej ewaluacji. Wyniki badania zostały też zaprezentowane przedstawicielom Komitetu Monitorującego PO WER (08.09.2015 r.), oraz Grupie Sterującej Ewaluacją PO WER (27.10.2015 r.). Wszystkie wnioski z tego badania były wdrażane na bieżąco podczas planowania interwencji dotyczącej instrumentów finansowych.

- **Badanie efektów wsparcia realizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)** – badanie jest realizowane w 6 etapach od 2015 do 2020 r. **Ewaluacja stanowi realizację wymogu Komisji Europejskiej i ma na celu ocenę wsparcia kierowanego do osób młodych, w ramach PO WER.** Do końca okresu sprawozdawczego zrealizowano I raport tematyczny z niniejszego badania, który odnosił się do projektów Powiatowych Urzędów Pracy (PUP) oraz Ochotniczych Hufców Pracy (OHP). Treść zaportu została skonsultowana z najważniejszymi odbiorcami wyników badania, a wynikające z niego wnioski i rekomendacje zatwierdził Komitet Monitorujący w marcu 2016 r. Wyniki ewaluacji wskazują m.in. że wsparcie dla osób młodych okazało się trafne: docierano z nim do osób młodych w wieku 15-29 lat, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy (bezrobotnych i biernych zawodowo). Uczestnicy wsparcia wysoko oceniali jego jakość i użyteczność - 97% uczestników było zadowolonych z udziału w projektach, zaś 83% respondentów przyznało, że projekt pomógł im poszerzyć wiedzę i nabyć umiejętności. Niemniej wsparcie tylko częściowo można uznać za w pełni kompleksowe (w przypadku PUP przeciętnie na uczestnika przypadły 2-3 formy wsparcia, podczas gdy w OHP było ich średnio aż 8-9). Należy podkreślić, że mniejsza liczba zastosowanych form wsparcia niekoniecznie musi świadczyć o braku kompleksowości projektów, niemniej jednak można przypuszczać, że nie wszystkie potrzeby społeczno-zawodowe uczestników wsparcia PUP mogły zostać zaspokojone – m.in. ze względu na możliwości jakimi dysponują PUP na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wyniki pokazały, że w projektach PUP aż 55% uczestników uzyskało dotację na działalność gospodarczą, zaś w projektach OHP duży nacisk położono głównie na miękkie formy wsparcia. Jest to uzasadnione m.in. odmiennym wiekiem i charakterem odbiorców wsparcia. Po zakończeniu udziału w aktywizacji pracowało aż 67% uczestników, w tym 18% osób założyło własną firmę, a 49% pracowało najemnie. Odsetek pracujących był wyższy w przypadku, gdy osoba była aktywizowana przez PUP (87%), niż OHP (35%) – co również wynika z odmiennego charakteru działania tych instytucji. Najskuteczniejsze zatrudnieniowo okazało się przyznanie środków na założenie działalności gospodarczej, środki na zasiedlenie w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, boni szkoleniowy, dofinansowanie dojazdów do pracy oraz boni stażowy. Zwraca uwagę także wyższa skuteczność bonów szkoleniowych i stażowych niż tradycyjnych szkoleń i stażów zawodowych - choć są one jeszcze stosunkowo mało popularne. Na szansę podjęcia pracy, oprócz formy uzyskanego wsparcia, duży wpływ miały również indywidualne cechy uczestników objętych wsparciem.
- *Job Creation and Local Economic Development 2014* – projekt badawczy realizowany we współpracy z OECD w okresie grudzień 2014 – grudzień 2015 roku. Celem tego projektu była **analiza lokalnej polityki rynku pracy, jej wpływu na poziom zatrudnienia i jego jakość, a także ocena działalności publicznych służb zatrudnienia i instytucji szkoleniowych w kontekście rozwoju synergii pomiędzy kształceniem i tworzeniem jakościowo dobrych miejsc pracy.** Istotnym elementem była też ocena skuteczności i trafności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy, a także wypracowanie rekomendacji dla zmian i kierunków reform w obszarze polityki rynku pracy. W dniach 7-9 lipca 2015 roku w trzech miastach (Poznaniu, Radomiu, Warszawie) odbyły się spotkania eksperckie w ramach wizyty studyjnej międzynarodowych ekspertów. Podczas seminarium podsumowano wyniki badań terenowych i dyskutowano na temat wstępnych wniosków z badań ankietowych skierowanych do wszystkich powiatowych urzędów pracy w Polsce. Uczestnicy spotkania - głównie przedstawiciele instytucji rynku pracy, szkół zawodowych i wyższych - mieli możliwość zapoznania się z przykładami zagranicznych rozwiązań, które prezentowali eksperci OECD z Wielkiej Brytanii, USA oraz Kanady.

Efektom prac było przygotowanie raportu podsumowującego dla Polski, którego publikację oraz konferencję podsumowującą projekt zaplanowano na 2016 r. Polski raport będzie również częścią jednej z flagowych publikacji OECD pn. „Job Creation and Local Economic Development”, która zostanie przygotowana w oparciu o międzynarodowe analizy, które pozwolą zidentyfikować aktualne problemy i wyzwania oraz przedstawić wnioski i rekomendacje przygotowane na bazie dobrych praktyk zaczerpniętych z innych krajów OECD.

W 2015 r. **opracowano także wstępne założenia do dwóch badań, które będą realizowane w 2016 roku:** *PO WER dla zawodowców – ocena wsparcia udzielonego absolwentom szkół zawodowych w ramach PO WER w województwie podkarpackim w obszarach kluczowych dla rozwoju regionu* (Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie) i *Analiza potrzeb szkoleniowych pracowników sektora ochrony zdrowia* (Ministerstwo Zdrowia).

5 INFORMACJE NA TEMAT WDRAŻANIA INICJATYWY NA RZECZ ZATRUDNIENIA LUDZI MŁODYCH

Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (dalej: *Inicjatywa*) stanowi finansowe uzupełnienie *Gwarancji dla młodzieży* i wzmacnia wsparcie udzielane za pośrednictwem funduszy strukturalnych UE. W Polsce realizowana jest w PO WER, w ramach osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*, która uwzględnia wsparcie w zakresie aktywizacji osób młodych na rynku pracy, realizowane zarówno w ramach *Inicjatywy*, jak i poza nią. Jej celem jest zapewnienie wsparcia finansowego regionom najbardziej dotkniętym bezrobociem wśród młodzieży. ***Inicjatywa jest skierowana do osób młodych mieszkających w regionach Polski, w których na koniec 2012 r. poziom bezrobocia wśród osób w wieku 15-24 lata przekroczył 25%, tj. w dziesięciu województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim.*** Jednocześnie w celu udzielenia efektywnego wsparcia osobom młodym zamieszkałym we wszystkich regionach Polski, analogiczne wsparcie jak w ramach *Inicjatywy* udzielane jest w pozostałych 6 województwach ze środków EFS.

Na realizację *Inicjatywy* w Polsce przeznaczono 549,4 mln EUR, w tym: 252,4 mln EUR ze specjalnej linii budżetowej przeznaczonej na realizację *Inicjatywy*, 252,4 mln EUR ze środków EFS oraz 44,5 mln EUR współfinansowania krajowego.

W Polsce **wsparcie w ramach *Inicjatywy* skierowane jest do osób między 15. a 29. rokiem życia kwalifikujących się do kategorii NEET** (ang. not in employment, education or training). Osoba należąca do tej kategorii musi spełniać łącznie trzy warunki:

- nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo),
- nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym)
- nie szkoli się (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, finansowanych ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni).

Wsparcie osób młodych realizowane jest zgodnie ze standardami określonymi w *Planie realizacji Gwarancji dla młodzieży* w Polsce. Oznacza to m. in., że w ciągu 4 miesięcy osobom młodym zapewniona jest wysokiej jakości oferta zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu oraz stażu. Ponadto, udzielane wsparcie opiera się na instrumentach i usługach rynku pracy, które są indywidualnie identyfikowane jako konieczne dla poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy. Instrumenty i usługi rynku pracy są spójne z tymi, które zostały określone w *Planie realizacji Gwarancji dla młodzieży*.

W ramach projektów realizowanych ze środków *Inicjatywy*, wsparcie otrzyma docelowo ponad 177 tys. osób bezrobotnych (w tym 67,9 tys. długotrwale) oraz 21,7 tys. osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu ani szkoleniu.

Do końca grudnia 2015 r. w ramach działań prowadzonych ze środków *Inicjatywy* **wsparto 69,6 tys. osób bezrobotnych (39,3% celu), z czego 31 tys. to osoby długotrwale bezrobotne (45,7% celu), a także 2,5 tys. osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu (11,6%)**. Udział w projektach zakończyło natomiast 40,9 tys. bezrobotnych (25,1% celu), z czego 18,1 tys. miało status długotrwale bezrobotnych (28,4% celu) oraz 686 osób biernych zawodowo (3,3% celu).

W wyniku zrealizowanych projektów 25 tys. bezrobotnych (tj. 18,9% celu, w tym 11,4 tys. osób długotrwale bezrobotnych, czyli 21,7% tej grupy docelowej) oraz 910 biernych zawodowo (7,2% celu) otrzymało ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu. Natomiast 33,6 tys. osób bezrobotnych (27,5% celu), w tym 14,2 tys. długotrwale (35,5% celu) oraz 903 biernych zawodowo (5,3% celu) po zakończeniu udziału w projektach realizowanych w ramach *Inicjatywy* uczestniczyło w kształceniu lub szkoleniu, uzyskało

kwalifikacje lub podjęto pracę (w tym na własny rachunek). W rezultacie zrealizowanych projektów blisko 4,4 tys. osób młodych uzyskało kwalifikacje, co istotnie przyczyniło się do zwiększenia ich szans na rynku pracy.

Spośród ogółu uczestników projektów (w wieku 15-29 lat) finansowanych ze środków *Inicjatywy* wsparto blisko 45 tys. osób poniżej 25. roku życia (co stanowi około 62% osób dotychczas objętych wsparciem) i blisko 38,7 tys. osób pochodzących z obszarów wiejskich (około 53% objętych wsparciem). Analizując strukturę wykształcenia uczestników, można zauważyć, że dominowały osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym (blisko 44,4 tys. osoby, tj. 62% objętych wsparciem). 20 tys. uczestników posiadało wykształcenie wyższe (28% objętych wsparciem). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – blisko 7,7 tys. osób, co stanowi około 10% objętych wsparciem.

Powyższe efekty są wynikiem realizacji łącznie **213 projektów o wartości ponad 155,2 mln EUR (28% alokacji *Inicjatywy*)**, z czego 211 to projekty konkursowe i pozakonkursowe koordynowane przez Wojewódzkie Urzędy Pracy, natomiast 2 projekty pozakonkursowe o wartości ponad 69,5 mln zł były realizowane przez Ochotnicze Hufce Pracy. W ramach zawartych umów do końca 2015 r. **zatwierdzono 229 wniosków o płatność o łącznej wartości blisko 170 mln zł.**

Warto dodać, że **2 projekty realizowane przez Ochotnicze Hufce Pracy stanowią przykład wsparcia udzielonego osobom młodym znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji.** Projekty *Pomysł na siebie* oraz *Równi na rynku pracy* skierowane były odpowiednio do osób biernych zawodowo w wieku 15-17 lat oraz do bezrobotnych i biernych zawodowo w wieku 18-24 lata. Pierwszy z projektów zakładał szczególne wsparcie młodych zaniebujących obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, drugi uwzględniał wsparcie młodych oddalonych od rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących tereny wiejskie i mniejsze miejscowości.

Wsparcie realizowane na rzecz osób młodych w ramach PO WER zostało poddane ocenie w ramach badania ewaluacyjnego pn. *Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.* Analizy prowadzone w ramach badania pozwoliły ocenić, iż:

- wsparcie było trafne, tzn. docierano z nim do osób młodych w wieku 15-29 lat, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy (bezrobotnych i biernych zawodowo),
- uczestnicy wsparcia wysoko oceniali jego jakość: 97% uczestników było zadowolonych z udziału w projektach,
- wsparcie było adekwatne do sytuacji osób aktywizowanych: 84% respondentów stwierdziło, że wsparcie było zgodne z ich doświadczeniem zawodowym i kwalifikacjami,
- wsparcie było użyteczne: 83% respondentów przyznało, że projekt pomógł im poszerzyć wiedzę i nabyć umiejętności,
- wsparcie tylko częściowo można uznać za kompleksowe w przypadku PUP – przeciętnie na uczestnika przypadły 2-3 formy wsparcia, podczas gdy w OHP było ich średnio 8-9.

Skuteczność zatrudnieniowa realizowanej interwencji okazała się dość wysoka. Po zakończeniu udziału w projektach aktywizacyjnych pracowało 67% uczestników wsparcia, w tym 18% osób założyło własną firmę, a 49% pracowało najemnie. Odsetek pracujących był wyższy w przypadku, gdy osoba była aktywizowana przez PUP (87%), niż OHP (35%). Częściej pracę znajdowali mężczyźni niż kobiety, a także osoby z wykształceniem wyższym. Pracę podjęło 57% z aktywizowanych osób niepełnosprawnych.

Skuteczność poszczególnych form wsparcia była zróżnicowana. Bardzo wysokie prawdopodobieństwo rozpoczęcia pracy dawało przyznanie przez PUP środków na założenie działalności gospodarczej, bonu na zasiedlenie w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, bonu szkoleniowego, dofinansowania dojazdów do pracy oraz bonu stażowego. Zwraca uwagę wyższa skuteczność bonów szkoleniowych i stażowych niż tradycyjnych szkoleń i stażów zawodowych, choć należy uznać, że były one jeszcze stosunkowo mało popularne. W przypadku działań OHP największą skuteczność zaobserwowano wśród osób, które skorzystały z treningów z psychologiem, zajęć wyrównawczych z przedmiotów szkolnych oraz stażów zawodowych. Na

szansę podjęcia pracy, oprócz formy uzyskanego wsparcia, miały wpływ również indywidualne cechy uczestników objętych danym wsparciem.

Uczestnicy działań aktywizacyjnych, pytani o zadowolenie z poszczególnych form wsparcia, nie zawsze wskazywali na najbardziej skuteczne działania. Choć bon szkoleniowy wiązał się z wyższym odsetkiem pracujących niż szkolenia, to w przypadku zadowolenia uczestników hierarchia ocen jest odwrotna. Spotkania z trenerem lub psychologiem oraz praktyki zawodowe – zidentyfikowane jako niesprzyjające zatrudnieniu – ocenione były bardzo pozytywnie.

Warto również dodać, że badanie dostarcza informacji, zgodnie z którymi po zakończeniu udziału w projektach 62% uczestników otrzymało co najmniej jedną z czterech ofert: stażu, pracy, przygotowania zawodowego, szkolenia lub nauki. Większość uczestników przyjmowała zaproponowane oferty: ofertę stażu przyjęło 89% badanych, przygotowania zawodowego zakończonego egzaminem przyjęło 83%, dalszego kształcenia – 81%, natomiast ofertę pracy – 72%.

Ogólna ocena ofert stażu, kształcenia ustawicznego i przygotowania zawodowego jest wysoka. Jakość ofert pracy otrzymanych przez 22% badanych uczestników należy również ocenić pozytywnie. 64% osób spośród tych, którzy otrzymali ofertę zatrudnienia stwierdziło, że była ona zgodna z ich wcześniejszym doświadczeniem zawodowym i wykształceniem. Połowa z osób otrzymujących ofertę zatrudnienia dostała propozycję pracy na podstawie umowy o pracę na czas określony, natomiast 18% na podstawie umowy cywilno-prawnej. Ponadto 89% przypadków dotyczyło ofert w pełnym wymiarze czasu pracy, jednak przeciętne wynagrodzenie było tylko nieznacznie wyższe od obowiązującej w kraju płacy minimalnej. Łącznie 67% ankietowanych oceniło ogólnie wysoko otrzymane oferty pracy.

Z badania ewaluacyjnego wynika, że 39% badanych koordynatorów projektów (przedstawicieli Ochotniczych Hufców Pracy oraz powiatowych urzędów pracy) wskazało, iż kluczowym problemem pojawiającym się podczas realizacji projektów były problemy z rekrutacją uczestników. Jednocześnie znaczna większość z nich (około 60%) uznała ten problem za znaczne utrudnienie. Na problemy z rekrutacją uczestników złożyło się wiele różnych czynników, wśród których w przypadku *Inicjatywy* za najistotniejsze należy uznać: niskie zainteresowanie grupy docelowej, niewielką liczebność grupy docelowej, czy też problem w docieraniu do potencjalnych odbiorców wsparcia.

6 KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA

6.A KWESTIE MAJĄCE WPŁYW NA WYKONANIE PROGRAMU I PODJĘTE DZIAŁANIA

1. Przygotowanie systemu realizacji Programu

Instytucja Zarządzająca (IZ) delegowała zadania w zakresie wdrażania PO WER do 25 Instytucji Pośredniczących (IP), z którymi podpisała **Porozumienia w sprawie realizacji PO WER** na początku 2015 r. W II kw. 2015 roku IZ podpisała ze wszystkimi IP **porozumienia ws. powierzenia przetwarzania danych osobowych** w zw. z realizacją programu.

27 marca 2015 r. zatwierdzono pierwszą wersję **Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych PO WER (SzOOP)**. SzOOP aktualizowano dwukrotnie – 2 lipca i 22 października 2015 r. Aktualizacje obejmowały m.in. wprowadzenie zapisów dot. zgodności wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego z zapisami fiskalnego projektu pozakonkursowego określonej w Rocznym Planie Działania (RPD), uregulowania zasad zmian RPD, zmianę definicji partnerów społecznych w PO WER w związku z ustawą z 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego. Wprowadzono też nowy załącznik z ogólnymi kryteriami wyboru projektów i załącznik z RPD PO WER na 2015 r., zawierającymi szczegółowe kryteria wyboru projektów i wykaz zidentyfikowanych projektów pozakonkursowych.

Po przekazaniu do Instytucji Audytorstwa (IA) deklaracji gotowości do poddania się ocenie dot. spełnienia kryteriów desygnacji w PO WER, IA do końca 2015 r. przeprowadziła **audyt desygnacyjny**, który zakończył się uzyskaniem 8 stycznia 2016 r. pozytywnej opinii w zakresie desygnacji.

W lutym 2015 r. IZ udostępniła **System Obsługi Wniosków Aplikacyjnych (SOWA)** do obsługi procesu ubiegania się o środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020 w PO WER. Aplikacja służy do przygotowania i złożenia do właściwej instytucji formularza fiskalnego projektu lub wniosku o dofinansowanie projektu. W ramach systemu udostępniona została fiskalna część projektu oraz wnioski o dofinansowanie projektu o charakterze wdrożeniowym. Jednocześnie trwały prace mające na celu przygotowanie wniosku o dofinansowanie o charakterze koncepcyjnym. Prace zostały zakończone w IV kwartale 2015 r.

W 2015 r. IZ opracowała **Wytyczne w zakresie kontroli dla PO WER 2014-2020**, które zaczęły obowiązywać 3 lipca 2015 r. Wytyczne regulują m.in. zasady weryfikacji wydatków projektów oraz planowania i prowadzenia kontroli na zakończenie realizacji projektu na dokumentach, kontroli trwałości i kontroli systemowych.

14 sierpnia 2015 r. weszło w życie **rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej** w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073). Rozporządzenie określa szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej w programach finansowanych ze środków EFS.

3 grudnia 2015 r. weszło w życie **rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 9 listopada 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) pomocy finansowej w PO WER**. Rozporządzenie określa przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy finansowej, pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej przez PARP na działania związane z udziałem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP) w zamówieniach publicznych i przedsięwzięciach PPP, identyfikacją potrzeb rozwojowych, w tym tworzeniem planów rozwojowych MMŚP, tworzeniem i prowadzeniem sektorowych rad ds. kompetencji.

2. Zidentyfikowane problemy

W maju 2015 r. Komisja Europejska przeprowadziła **audyt jakości wykonania zadań systemu zarządzania i kontroli danych odnoszących się do wskaźników oraz postępów we wdrażaniu Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych** w ramach PO WER. Raport końcowy z audytu w wersji polskiej Instytucja Zarządzająca PO WER otrzymała 29 stycznia 2016 r.

Jedną z rekomendacji audytu była konieczność zapewnienia weryfikacji kwalifikowalności uczestników projektów *Inicjatywy*, w szczególności zapewnienie, że wsparcie kierowane jest do osób poniżej 30. roku życia wpisujących się w kategorię osób NEET (tj. niepracujących, nieuczestniczących w kształceniu i szkoleniu). Zgodnie z zaleceniami audytu, weryfikacja powinna odbywać się na podstawie oficjalnych dokumentów urzędowych. Dodatkowo beneficjenci powinni mieć obowiązek kopiowania dokumentów poświadczających wiek uczestników, np. dowodów osobistych.

W ocenie IZ PO WER podejście zaproponowane przez audytorów Komisji Europejskiej znacznie utrudni osobom biernym zawodowo lub niezarejestrowanym jako bezrobotne dostęp do projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Proces wydawania oficjalnych zaświadczeń jest z reguły sformalizowany i długotrwały, co może przyczynić się do rozbudowy biurokracji w realizowanych projektach. W celu uniknięcia opóźnień we wdrażaniu projektów z Inicjatywy IZ PO WER przygotowała wzór oświadczenia uczestnika. Zawarto w nim informacje dotyczące sytuacji osoby przystępującej do projektu oraz deklarację osoby reprezentującej beneficjenta potwierdzającą weryfikację zgodności danych osobowych z informacjami zawartymi w dowodzie osobistym lub innym dokumencie potwierdzającym tożsamość uczestnika. Jednocześnie, IZ PO WER rozważy wprowadzenie innych mechanizmów weryfikacji danych uczestników w 2016 r. celem spełnienia powyższych zaleceń audytorów KE.

6.B OCENA, CZY POSTĘPY POCZYNIONE W ZAKRESIE CELÓW POŚREDNICH SĄ WYSTARCZAJĄCE, ABY ZAPEWNIĆ ICH REALIZACJĘ, WSKAZANIE WSZELKICH PODJĘTYCH LUB PLANOWANYCH DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH.

Szczegółowe zasady doboru wskaźników do oceny wykonania i sposób oszacowania celów pośrednich opisano w załączniku 1 do PO WER.

Biorąc pod uwagę sankcje związane z niezrealizowaniem celów pośrednich, wynikające z regulacji wspólnotowych, IZ PO WER zobowiązała każdą IP do opracowania tzw. **planów realizacji celów pośrednich i końcowych** (PRC). PRC określają ramy wdrażania działań, za które odpowiada dana IP, wskazując wartości wskaźników rzeczowych i finansowych do osiągnięcia w latach 2015-2018. Dodatkowym mechanizmem zarządzania celami programu są tzw. **roczne plany działania**, określające corocznie kryteria wyboru projektów oraz wskaźniki finansowe i rzeczowe dla danych typów projektów.

Analizując postęp w realizacji celów pośrednich, najbardziej zaawansowana jest realizacja projektów **Osi IV. Do końca 2015 r. wsparciem w programach mobilności ponadnarodowej objęto 7,4 tys. osób, co stanowi ponad 34% celu pośredniego.** Do realizacji wskaźnika przyczyniło się uruchomienie programów mobilności ponadnarodowej na zasadach określonych dla Erasmus+ na kwotę 331,6 mln PLN.

Równie zaawansowane w kontekście osiągania celów pośrednich jest wdrażanie **Osi I.** W ramach IZM **do końca 2015 r. wsparciem objęto 69,6 tys. osób bezrobotnych, co stanowi blisko 40% celu pośredniego.** Wartość ta została zrealizowana dzięki ogłoszeniu przez WUP naborów na projekty konkursowe i pozakonkursowe dotyczące aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych do 29 r. ż. (bezrobotnych i biernych zawodowo). Do końca 2015 r. podpisano umowy na 658 mln PLN, co stanowi 77% alokacji na ogłoszone nabory w 2015 r.

W ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS w osi I (poza Inicjatywą), **wsparcie otrzymało ponad 31,8 tys. osób bezrobotnych, co stanowi blisko 8% wartości pośredniej.** Do końca 2015 r. podpisano umowy na kwotę 405 mln PLN (co stanowi 79% alokacji na ogłoszone nabory w 2015 r.).

Pozostałe wskaźniki produktu PO WER realizujące cele pośrednie nie zostały jeszcze osiągnięte, ze względu na brak zatwierdzonych wniosków o płatność na koniec 2015 r. Niemniej, w przypadku większości z nich zostały w 2015 r. ogłoszone nabory na projekty konkursowe/ pozakonkursowe, których rozstrzygnięcie przyczyni się do realizacji celów pośrednich. Biorąc pod uwagę ogłoszone nabory i zakontraktowane środki w ramach wszystkich osi priorytetowych, IZ PO WER nie identyfikuje **ryzyka niezrealizowania celów pośrednich określonych na 2018 r.**

Jeśli chodzi o realizację wskaźników finansowych, do końca 2015 r. nie zostały certyfikowane żadne wydatki. W 2016 r. planowane jest jednak znaczące przyspieszenie tempa certyfikacji, co przyczyni się do realizacji wskaźników finansowych PO WER.

24 lutego 2016 r. Rada Ministrów przyjęła *Plan działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*, wskazujący główne wyzwania stojące przed instytucjami zaangażowanymi w realizację interwencji na lata 2014-2020 w Polsce w kontekście terminowego wdrożenia programów i osiągnięcia zakładanych efektów, określając niezbędne do podjęcia działania. W przypadku PO WER *Plan* zakłada osiągnięcie kontraktacji do 2016 r. na poziomie 6,8 mld PLN, co oznacza konieczność zakontraktowania przez wszystkie IP łącznej kwoty 5,1 mld PLN w 2016 r. *Plan* wskazuje również, że nabory projektów powinny zostać zaplanowane tak, aby do końca 2016 r. wszystkie środki zostały zakontraktowane. *Plan* zakłada także konieczność certyfikacji co najmniej 2,6 mld PLN na koniec 2016 r.

7 STRESZCZENIE PODAWANE DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój został przyjęty przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. Na realizację Programu przeznaczono 4,4 mld euro z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz dodatkowo 252 mln euro środków Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Łącznie ze środkami krajowymi budżet Programu wynosi ponad 5,4 mld euro.

Działania finansowane ze środków PO WER opierają się na dwóch filarach: poprawie funkcjonowania poszczególnych polityk sektorowych oraz interwencji w obszarach, dla których większą efektywność zapewni wsparcie z poziomu krajowego, tj. wsparciu osób młodych, szkolnictwie wyższym, innowacjach społecznych, programach mobilności i współpracy ponadnarodowej.

Realizacja programu odbywa się w ramach 6 osi priorytetowych:

1. **Osoby młode na rynku pracy** – realizacja działań skierowanych do ludzi młodych pozostających bez zatrudnienia w wieku 15-29 (w szczególności tych, którzy nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, tzw. młodzież NEET), które będą przyczyniały się do ich aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy.
2. **Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji** – wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia strategii Europa 2020 i krajowych programów reform.
3. **Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju** – wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę.
4. **Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa** – realizacja działań nietypowych, innowacyjnych, ponadnarodowych, prowadzących do wypracowania rozwiązań w celu ich przetestowania przed przejściem do fazy wdrożenia, które w większości przypadków będzie miało miejsce na poziomie regionalnym, a także realizacja programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.
5. **Wsparcie dla obszaru zdrowia** – realizowane będą m.in. działania dotyczące wdrożenia i rozwoju programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy, dedykowanych osobom w wieku aktywności zawodowej oraz wdrożenie działań pro jakościowych i rozwiązań organizacyjnych w systemie ochrony zdrowia ułatwiających dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych.
6. **Pomoc techniczna** – działania służące skuteczniejszej realizacji samego Programu, jak również koordynacji działań finansowanych z EFS w regionach.

Ze wsparcia Programu mogą korzystać w szczególności osoby młode do 30 roku życia, studenci i kadra szkół wyższych, pracownicy administracji publicznej, jednostki samorządu terytorialnego, pracownicy systemu oświaty, kadry medyczne, społeczność romska, czy osoby odbywające karę pozbawienia wolności.

Do końca 2015 r. pomoc dzięki udziałowi w Programie otrzymało **122,9 tys. osób**, z czego 110,6 tys. to osoby bezrobotne (90% wszystkich uczestników), 11,1 tys. bierne zawodowo (9%) oraz 1,2 tys. osoby pracujące. Spośród wszystkich uczestników, ponad połowa pochodziła z obszarów wiejskich (61,8 tys. osób). Najwięcej osób otrzymało wsparcie dzięki realizacji Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w osi I *Osoby młode na rynku pracy* oraz w osi IV *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* w programach mobilności ponadnarodowej. Dzięki udziałowi w Programie ponad **46,6 tys. osób podjęło pracę, 7,5 tys. osób uzyskało kwalifikacje, a 1,5 tys. osób podjęło kształcenie lub szkolenie po udziale projekcie.**

Na szczególną uwagę zasługują projekty skierowane do osób młodych w osi I. Do końca 2015 r. wsparto w PO WER ponad 110 tys. osób poniżej 30 roku życia. Po zakończeniu udziału w projektach aktywizacyjnych pracowało 67% uczestników wsparcia, w tym 18% osób założyło własną firmę, a 49% pracowało najemnie.

Opisane powyżej efekty osiągnięto dzięki realizacji 372 projektów. Umowy o dofinansowanie tych projektów opiewały łącznie na 356,6 mln euro (318,3 mln euro dofinansowania UE), co stanowi ok. 7% alokacji przewidzianej na Program. Do końca 2015 r. beneficjenci rozliczyli łącznie 56,4 mln euro.

8 SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Załącznik I. Model przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych – w 2015 r. nie uruchomiono instrumentów finansowych, z tego względu załącznik nie został wypełniony.

9 DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH

Zgodnie z rekomendacją KE odnośnie treści sprawozdań składanych w 2016 r., ten punkt nie jest wypełniany w sprawozdaniu za 2015 r.

10 POSTĘPY W PRZYGOTOWANIU I WDRAŻANIE DUŻYCH PROJEKTÓW I WSPÓLNYCH PLANÓW DZIAŁANIA

10.1 DUŻE PROJEKTY

Nie dotyczy PO WER.

10.2 WSPÓLNE PLANY DZIAŁANIA

Nie dotyczy PO WER.

11 SZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA MAJĄCE NA CELU PROMOWANIE RÓWNOUPRAWNIENIA PŁCI ORAZ ZAPOBIEGANIE DYSKRYMINACJI, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, I ROZWIĄZANIA WDROŻONE, ABY ZAPEWNIĆ WŁĄCZENIE PUNKTU WIDZENIA PŁCI DO PROGRAMÓW OPERACYJNYCH I OPERACJI

Biorąc pod uwagę zasadę równości szans kobiet i mężczyzn, zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa w PO WER i RPO realizowany jest specjalnie dedykowany tej zasadzie **Priorytet Inwestycyjny 8iv równouprawienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego**. Na poziomie PO WER wsparcie z tego priorytetu, realizowane w osi II obejmuje: wzmocnienie stosowania zasady w dostępie do zatrudnienia w średnich i małych przedsiębiorstwach, wzmocnienie współpracy międzysektorowej i podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi do lat 3.

W PO WER działania na rzecz osób niepełnosprawnych są realizowane w osi II, w priorytecie 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie. Celem działań jest poprawa zdolności podmiotów publicznych do wdrażania postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Jednocześnie realizowane są działania na rzecz tworzenia ram dla efektywnych polityk publicznych, w tym aktywizacji zawodowej i włączenia społecznego osób niepełnosprawnych, poprzez wypracowanie i wdrożenie instrumentów wspierających zatrudnienie. Ponadto, w priorytecie 9iv w PO WER zaplanowano m.in. działania na rzecz wypracowania standardów i przeprowadzenia pilotaży różnych form mieszkalnictwa wspomaganego dla osób o różnych potrzebach funkcjonalnych, które nie są w stanie prowadzić samodzielnego życia we własnym mieszkaniu.

W odpowiedzi na potrzebę przestrzegania obu ww. zasad na każdym poziomie wdrażania programów operacyjnych w 2015 r. **Instytucja Koordynująca EFS opracowała i przyjęła (8 maja 2015 r.) Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.** Dokument ten precyzuje i ujednotacza sposób wdrażania zasad w różnych funduszach unijnych (EFRR, FS i EFS).

W odpowiedzi na potrzebę spełnienia warunkowości ogólnej ex-ante w zakresie dyskryminacji, płci i niepełnosprawności opracowano i **przyjęto 22 kwietnia 2015 r. Agendę działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020.** W 2015 r. podjęto następujące działania wynikające z zapisów Agendy:

- powołano dwie Grupy robocze: *ds. zasady równości szans i niedyskryminacji w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami* oraz *ds. równości szans kobiet i mężczyzn*. Grupy te mają za zadanie koordynować i inicjować działania w zakresie realizacji polityk horyzontalnych w ramach funduszy unijnych;
- rozpoczęto prace nad opracowaniem dwóch poradników dotyczących obu ww. zasad, skierowanych do pracowników instytucji wdrażających fundusze unijne i wnioskodawców. Pod koniec 2015 r. ukazał się poradnik zapewniający wskazówki do realizacji projektów i wynikających z nich produktów (usług, infrastruktury) pod kątem zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
- ogłoszono przetargi na realizację cyklu szkoleń z zakresu obydwu zasad. Szkolenia realizowane będą w I/II kwartale 2016 r. i zostaną skierowane do pracowników instytucji wdrażających fundusze unijne;

- 9 grudnia 2015 r. IK UP zorganizowała forum pn. "Fundusze Europejskie bez barier – (p)dostęp dla wszystkich", które otworzyło cykl działań na rzecz promowania i wdrażania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w projektach perspektywy finansowej 2014-2020.